EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöier

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16523
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Järi Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 77
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 155:–
Termin (4 kuud) ..... kr. 56:–
Kuu ..... kr. 15:–

Kuulutusehind 75 öörl mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.

Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Neljapäeval, 15 oktoobril 1970
Upplaga C
Nr. 239 (3523)

"Kreml ei aktsepteerinud Nasseri valitud järglast"

KAIRO — Usaldatavad diplomaatilised allikad Kairos teatavad, et president Nasser surivoodil avaldas soovi oma järeltulija suhtes, kelleks oleks olnud endine peaminister Zacharias Mohieddin. Sellega poland aga absoluuteselt mitte mõõs N. Liit, kel juhul olevat Nasseri matusele ilmunud Alexej Kossigin teinud Egiptu-se ajutisele juhtidele selgeks, et Kreml ei saa Mohieddini aktsepteerida. Praktiliselt oli tegemist nn. Brezhnevi doktriini kohaldamisega ka Egiptuse oludele, kusjuures Kossigin rõhutanud, et venelased vaatlevad Mohieddini kui "teist Dubrekit". N. Liidu populaarseimaks kandidaadiks on lennumarssal Ali Sabri. Kairost igatahes teatakse, et suhteliselt liberaalne Mohieddin viibib koduses arestis tugeva valve all.

OTTAWA. — Kanada valitsus tegi teatavaks, et Kanada on andnud Kommunistlikule Hiinale täieliku diplomaatilise tunnustuse. Samaaegselt tunnustab Kanada Hiina Rahvavabariigi valitsust kui Hiina ainsat legaalset valitsust. Ühines kommunistlikes liiskakse veel juurde, et Peking asub endiselt selsukohal, mille kohaselt Formoosa on lahutamatu osa Hiina territooriumist. "Kanada valitsus respekteerib Hiina valitsuse seisukohta". Rahvus-Hiina valitsus Formoosal tegi kohe pärast Kanada-Hiina otsust teatavaks, et diplomaatilised ühendused Kanadaga katkestatakse.

LONDON — Moskva lähedal, metsas seeni korjates suri sõdamatski tapajõgeri venelaste meisterspioon Gordon Lonsdale 47 aasta vanuses. Lonsdale (õige nimega Conon Trofimovitsh Molodõi) juhtis agentide jõuku, mis hankis tippsalajasi andmeid briti aatomiallveelaevade baasist Portlandis. Ta arresteeriti 1961 ja mõisteti 25-ks aastaks vanglasse. Neljа aasta pärast vahetati Lonsdale välja inglise ärimehe Greville Wynne vasta, kes tegutses Moskvas vene spiooni Oleg Penkovski abilisena.

TALLINN — Tallinna Metsakalmistul maeti 10. oktoobril "president" Aleksei Müürisepp. Enne seda liikus leinarongkäik läbi Tallinna, kusjuures Müürisepa kirst oli asetatud tavalisele kruisile. Surma põhjuse kohta avaldab Rahva Hääl järgmise meditsiinilise kommuniké, millele on alla kirjutanud selise arsti ja professorid: "Sm. A. Müürisepp lõpetas ähkimisi 1. oktoobril 1970 ametikohuste täitmisel. Tal tekkis sisemine verejooks kõhuaordi aterosklerootilise aneurüsmi tõttu. Ta tõmbas tagajärjeks Hoolimata kõigist tarvitusel olevatest ravivõimadustest, kaasa arvatud kirurgilise vahelesegamine, läks Aleksei Müürisepp südame-vereloonkonna ja hingamisehituse progressiivsesse puudulikkuse tõttu 7. oktoobril 1970 kell 19".

MOSKVA — N. Liidu valitsus teeb teatavaks, et N. Liit ei tegele Kuubal allveelaevade baasi ehitamisega "ega kavatse seda ka teha". Tass lisab juurde, et Vene-USA kokkulepe aastast 1962, pärast Hrushtshovi Kuuba-afääri kehtib veel praegugi ja et Moskva ei kavatse seda murda. Edasi märgivad venelased, et Pentagoni ja Valge Maja esindajate pooli lendulastud kuuldused kahjustavad "rahu asja". Ameerika kaitseministeerium omalt poolt konstaterib, et Cienfuego sadamast Kuubal on lahkunud vene aatomiallveelaevade baasilaev. Seega võib oletada, et Cienfuegose siiski ei ehitata vene baasi, märgib kaitseministeeriumi esindaja.

Huvitavat muusikalist uusloomingut K. Lepiku sünnipäeva tähistamisel

Otse pillav oma värvilõus on praegu sügisene loodus Stockholmi lähistel Mälari orgudes ja kallastel. Punde ja pööraste suvine mahlakas rohelus on osalt säilinud, osalt on sia segunenud ühetavat punaspunnni ja helkivat kollast vahelduktes üleminektes, sünkliitlvas värvirikkuses. Ja linnalähistes parkides tabab silm ühtuses valgustuses säidetavaid värvinäinsse ja tulepuhanguis fantastilist varjude mängu, mis päeval jääb nägemata. Arvo Mägi on avastanud, et aasta-aegadest on Kalju Lepikul lemmikaegadeks sügis ja talv ning et pievaaegadest ta lunlies esineb enim õhtu ja öö. Olgu eelnevad read siis poeedi selle armastuse meenutamiseks.

Otse pillav oma mitmekesiduses, meeleolude värvirikkuses ja teostuse väärikuses oli ka luuletaja Kalju Lepiku 50-nda sünnipäeva tähistamiseks korraldatud aktus möödunud reedel, 9. oktoobril Stockholmi KFUM-i suures saalis. Kõik kavas esevad muusikalised ettekanded (neli tuntud helloojat! kolm esmaesitgusist solisti!) olid loodud Kalju Lepiku sõnadele. Suur enamik neist tuhi esiettekandele, osa palu on isegi eraldi juubeliks loodud. Proosa ettekandeid oli kahelt kirjanikult, ühelt poolt analüüsiti juubilari loomingu temaatilist koestiikku ja vormilist teostuslaadi, teiselt poolt manati aktusest osavõtjate vaimusilme ete vana ilmekalt juubilari inimlik pale. Lisaks kuulsime kahel korral deklamatsioone juubilari loomingust — nii traditsioonilises teostuses kui ka moodsas kahemehe esituses. Ka aktuse kavaleht oli eraldorne — kunstnik Otto Palju meeleolukate illustratsioonidega.

Aut ja kiitus sellele või nelle, kes aktuse kavandasid! Selle sisukust ja stiilist (esituse valg-aeda eeskujuliku Kalju Lepiku loomina ja ta kodaraikuteod tegi väärivad avaliikuse tähelepanu ja äramärkimist. Ja teenekate vaimuinimeste ühemehe resp. ühenaise loomingule pühendatud austamiaktustega me jõlgime vaid kuubeid kodumaiseid traditsioone. Sellega on Kalju Lepiku aktuse osas kõik omal kohal. Pagulasloides võib vaid tekkida küsimus, kas meie ei pinguta endi suutmisi ile? Selle panusega võinuksime austada ja teele saata uutele elu- ja teoaastatele korraga mitut juubeldavat meest ja naist. Koguni eri alnelteki.

*

Kalju Lepiku juubelaktuse korraldas Eesti Kultuuri Koondis, kelle nimel Madis Üürike utles aktuse avasõna. Sisutiheda ja huvitava ettekande Kalju Lepiku luule temaatilistest alustest ja vormitehnilistest võtetest tegi Arvo Mägi. Ettekande aluseks oli aeja ilmunud lühimonograafia Kalju Lepikust, mille autoriks on Arvo Mägi. Selle asemele et teha kokkuvõtet Arvo Mägi ettekandest, juhin lugeleje tähelepanu ka selle lugeselavaesituse [illegible]

Järg. lk. 3.

Stseen Bernard Kangro näidendist "Ule jõe" Lilda Viidas-Tiitsoga ja Siiri Kriisaga. Lavastad Lensi Rõmmer. Etendus toimub ABF-i teatrisaalis, Sveavägen 41 laupäeval 17. okt. kell 18.30. Piletid eelmüügil Eesti Kultuurikoondise Bergsgatan 23-11. Tel. 11 51 16.

Kalju Lepiku 50-aasta juubelit tähistati Eesti Kultuurikoondise poolt KFUM kuuldesaalis arvuka publiku osavõtul. Lauletaja loomingut tutvustas kirjanik Arvo Mägi. (vasakul). (EPL-foto Lepper)

M. Suurallik TV-näidendis

TORONTO (EPL) — Kanada CBC-televisioon on tehnud TV-näidendi ajakirjas Melean ilmunud Pamela Andres jutustusest ühest ukrainlannast, kes ile 40 aasta saabub oma lõõnes elava mehe juurde randkardina taganl.

Televisioonitenter on angaažeerinud eesti näitlejatari Maie Suurallikuoma kehastama — ta on abielus ukrainlasega. Tema partneriks on tõhehh. näitleja Vladimir Valenta. Maie Suurallikul tuleb filmis kogu aeg rääkida simult. vene keel, kuna töetrunduse piiildluses ei saa kujutada, et raudteerlide tagant tuleb lihtne naine oskaks inglise keeli.

Maie Suurallik lugeb oma esmakordselt haglas operatsioonil viibides tiaile operereiti külge n.n. "pacemaker", südametegevust elustav pulsastori ja ta ütleb, et ta leidis sohe, et ona on talle nagu kodud. Maie Suurallik mängis juba mõõdunud aastal kaasa ühes TV-tükis. Talle on lubatud ka edaspidi oli. TV-s esineb ta oma abielumnes Demchuk ai!

August Mälgu ja Bernard Kangro lühinäidendid on lavastanud Lensi Rõmmer. (EPL-foto Tiipp)

"Venelased ei mõista"

WASHINGTON (VE) — Üks Ühendriikide kogemud diplomaate, kellel on olnud väga palju kokkupuuteid Vene diplomaatidega, märgib, et üheks põhilisels probleemiks venelastega läbirääkimistel on nende vale etiekujutus Ameerika Ühendriikide ja ta ütlisele vahekordadest.

Ta märgib, et venelastele ei mahu see kuidagi pähe, et ameerikaised ei saa Lõuna-Vietnami ja Iisraeli kohelda ja kontrollida selliselt nagu Moskva teeb seda Tshehhoslovakkiaga ja Ungariga. Kuigi vene kommunistid on juba 50 aastat tegelenud massilmapolitikaga, ei saa nad ikka veel aru, kuidas lisraeli taoline väike riik võib kõmeleda Ühendriikidega nagu omasugusega.

Juubilarid etendusel

Nagu EPL Eesti Kultuurikoondisest kuuleb, on nii August Mälk kui Bernard Kangro lubanud isiklikult kohal olla nende austamiseks juubelite puhul toimuvale Stockholmi Eesti Teatri etendusele ahf teatrisaalis, laupäeval, 17. oktoobril, kus esitatakse mõlemiile üks lühinäidend (Kangro "Ule jõe" ja Mälgu "Teen Lemberi uus elu").

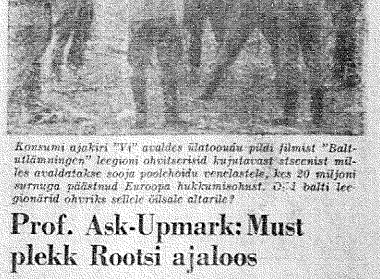

Konsumi ajakiri "Vi" avaldes ülatoonilu pilti filmist "Baltutlänningen" leegioni ohvitserist kujutlevast sisesest mõlles avaldatakse sooja poolehoidu venelastele, kes 20 miljoni surnuga päästnud Euroopa hukkumisohust. Ehk balti leegionärid ohvriks sellele ülisale altarile?

Prof. Ask-Upmark: Must plekk Rootsi ajaloos

Knutus rootsi arsiteadlane prof. Elis Ask-Upmark Uppsalas on avaldanud Svenska Dagbladetis 12. oktoobril kirja samas lehes avaldatud Karin Saarsen-Karlstedti kirjetise puhul haltiaste väljaandmisest ning nõustub tõelikult tema seisukohtadega, lisades juurde, et teda kutsuti a. 1946 inspekteerima Behoostrovi sanitarseadmeid, millest ta aga keeldus.

Ta ütleb, et ta keeldus orjalaevale minemast nii nagu keeldund ohvitserid Eksjös igasugusest ühendusest väljaandmisega. Prof. Ask-Upmark kirjutab:

— Eii saa küllalt tervalt alla kriipautamata jätta, et need haltlased oma kodumaal olid tunnistajaks olnud okupatsioonile selle masshukamistega (s.o. massmõrvad) ning massküüditamisega, mida teostati a. 1940. Üks silmapaistev eesti sõst oma abikaasaga nägid pealt, kuidas nende tütart, mõrvati — neil oli veel üks tütar ja sellega koos põgenesid nad purjepaadis Rootsi, kuna üks ohver teatas, et neid järgmisel ööl kavatsetakse vangistada nende kodus ja küüditada. On arusaadav, et nad ei saanud tunda julgeolekut Rootsis ja hiljem läksid edasi Kanadase.

Mis näib olevat täielikult kahesilma vahele jäänud olevat, on see, et rahvusvahelise õiguse järele üldse oli hubamatu kedagi, kes oli otsinud meie maal kaitset, olgu ta siis haltlane või sakslane: sõda lõppes 8. mail 1945. Juhin tähelepanu minu raamatule "Resa genom åren", kus paarii lehekiiljel käsitletakse Balti tragöödiat. Rootsi valitsuse käitumatvis selles asjas jääb mustimaks plekiks meie ajaloos. Eriti Wigforss.Unden ja Myrdal mängisid siin otsustavat rolli. On imestatav, kui saksaiaed oma vüürikuega võivad ühendusda anhinda sellele Myrdallile, kes andis viiija nii palju nende rahvuskaaslasi vastu tundmatule tulevikule. N. Liidus. Kui Mannerheimilt nõuti soome juttide väljaandmist Saksamaale, et vastanud ta udusele viidetega humaansusele jne., mõlcks olnud mahavõetud Hitleri juhul. Ta vastas argumendiga, mis ja Hitlerile imponeerima pidi: see et ei ühendatav Soome auga. Sama vastuse võimaks Rootsi anda ka venelastele a. 1945. Selle asemel võttis temaa oma peale selle Juudase-rolli bibi ei muutu meie andestamatu taktitundetusega, et laseme seda näidata filmis (ja TV-s) valelikku kõlduses pealkirja all "Baltutlänningen.

"VI" VAADE

Konsumi suure levikuga ajakiri "Vi" on vaadanud filmi "Baltutlänningen" ja kirjutab m.h.:

— Kuid rootsi antused pidid kõna seadise järele. Ka sõnetikkud nende hulgas oli tundelisi inimesi, kes tiriti mitmes suunas. Oscar Lepal oli raske hingeplin. Kõvibolla ta valetas kogu aeg. Või lõpeles läit — poolenisti? Kas ei ole mõõt vastu? Aga teiepoolt, kas polnud see just N. Liikes lõpuks Euroopa päästja natsikust barbaarsusest? Ja pädi maskohutevat hinda: 20 miljonit surnut

Mõtlekik "Vi" veerugdel ei ve komunestaare. Ei ole ka selge, kuidas kaotuste arv 20 miljonit tuleb. A liksd on kõnelenud 10 miljonist. miljonist on räägitud kui Stalin. komunistliku rezhiimi ei ohvriteet seoses küüditustega, jõlaagritega, ikvideerimistega jne.

Aktuse kõnelejad, interpreedid ja helloojad koos juubilari perekonnaga. Vasakult August Mälk, Harri Kiisk, Senta Mõõk-Hallberg, juubilar Kalju Lepik, tema ees rahvariides tütar, Valdek Jürisoo, Lehti Aug, juubilari abikaasa pr. Aasta Lepik, Tõdo Uutma, Siiri Kriisa. Eduard Tubin, Raimond Kolk, Arvo Mägi ja Harri Olt. (Foto Lepper)

Kirik eesti misjoniabiga Abessiiniasse

TORONTO (EPL) — Abessiinias Aderday kiiias avatakse 26. oktoobril uus kristlik misjonikirik, millele avamisel viibib sukilaisena Toronto eesti baptisti kogudusse õpetaja Kalju Raid, kuna kirik on ehitatud eestlaste misjonitoetusega.

Nimetatud küilas on üle küünne aasta töötanud eesti misjonär ja halastajaõde Esther Sirotkin. Väike haigla, mis asub küila ääres, on senini tema töö keskuseks olnud, kus tuhandeid etioopiaid arstiabi ning esimesi teadmisi ristiusus on saanud. Viimase paari aasta rahutused Aderday ümbruses on lähedusesasuvate mägede elanikkonna ka külasse elama toonud. Selletõttu on nüüd Aderday suurus mitmekordseks paisunud. Vajadus tõusis kirikuhoone järele. Selle vajaduse on misjonär Sirotkin esitanud Toronto baptisti kogudusele kui oma kodukogudusele ja teistele eesti vabakiirihutele Põhja-Ameerikas. Rõõmustavat kombel on vastavad sõnmad kokku tulnud ja selle ning tublide ehitajate pingulusta tagajärjel valmiski hiljuti uus nägus pühakoda Aderdays.

Kiriku avamisele on loota arvulisel "Middle East General Mission" esindajaid, misjonäre ja mitmeid erikeeli kõnelevaid ümbruskonna rahvast.

EPL 15. oktoobril 1970

UNO JUUBEL

Liitunud Rahvaste Organisatsioon loodi kakskümmend viis aastat tagasi ajal, mil Teise maailmasõja järellainetus ennast kogu maailmas teravalt tunda andis. Uuest maailmaorganisatsioonist pidi saama parem rahvusvahelise koostöö organ kui endine Rahvasteliit, mis oli Esimese maailmasõja järel ellu kutsutud USA presidendi algatusel ülesandega lahendada rahvusvahelisi tüliküsimusi rahulikul teel ja korraldada rahvusvahelist kooselu. Rahvasteliit koondas enamiku maailma iseseisvad riike, nende hulgas Eesti. Liit ja Leedu vabariigid. Kõrvale jäid aga Ühendriigid ise ja kaugemat aega ka N.Liit. Kes alles nastal 1931 vastu võeti. Mõen Rahvasteliidus algas, kui a. 1935 Jaapan ja Saksamaa sealt lahkusid ja 1937 teii seilsemas Itaalia. 1939 detsembris heideti N Liit kõlalatelangi pärast Soomele rünnamisest Rahvasteliidust valja, kuid Teise maailmasõja leviides langes ise varsti uuesti sõjma.

Kuidas Liitunud Rahvaste Organisatsioon loomine toimus, seda seletab avameelselt USA tolleaegne välisminister Cordell Hull oma mahukas teoses "Mälestused". UNO ellukutsumise tagamõtteks oli luua organ "agressorrahvaste" ärelevalveks sõni, kuni nad on maadeldud ja nad suhved ehda rahuliselt teise rahvastega. Konkreetseid ülesandeid juures moeldud eskas, paganii ja itaalia rahvad, jätes taheie panemata, et 1936 oli N. Liit agressorina valja heidetud sensuset maailmaorganisatsioonist. Seda toiasaga pidas aga hoolsasti silmas vene diktaator Stalin, naga Cordell Hull mälestustest nähtub. Stalin nõudis esmalt, et kõik tema kuusteist liiduvabariikki" saaksid liikmeiaiseks UNO-s, seega ka tema nukupärlisused annaatund Balti vabariikides. Lääneriikide vastuseisu tõttu pidi Stalin leppima ainult kolme kohaga, s.o. N. Liidu enese, Ukraina ja Valgevene omaga. Vastutasuna sai aga Stalin oma soovi kohaselt vetoõiguse ÜNO Julgeolekuõiguskogus N. Liidule koos Prantsusmaa, Suurbritannia, Hiina ja Ühendriikidega. Nõukogude juht konna läks kujunes ton veenvaiks selt. A.K.

Ajaloolisi haruldusi Riksdagsbiblioteketis

Broshüür "Kümne aastat Eesti riiklikku iseseisvust" põhjustas hiljuti teatavat vaidlust (vt. EPL 2. ja 8 sept.). Nüüd on selgunud, et mõlemad kirjutajad olevad osalised, m.h. juba broshüürsi nime suhteski — mälu ei tohi usaldada!

Vabadussõja juhide fotosid on albumis mitmeid — näit. kindralitest A. Tõnisson, J. Soots, N. Reek ja A. Larka. Nad esinevad, tõsi küll, sõjaministritena eri valitsustes. Kindrat J. Laidoner figureerib esimesel Eesti valitsuskonna koosseisus. Peale selle on temast veel omaette, umb. veerand lehekülje täitev pilt, allkirjaga "Eesti vabadussõja juht".

Album sisaldab riida deklaratiivset sõnavõtte riigivanem J. Tõnissoni ja ta ministrite Liiska ved K. Pätsu, M. Martna jt. suhest. Need kajastavad kõik elavalt tookord, Eesti Vabariigi 10. aastapäeval valitsenud meeleolusi. Olnese ajaloolise dokumendi vaatust omavad iseseisvuse väljakuulutamise manifest (24.2. 1918) koos Estimaa Päästmise Komitee päevaküsimusega nõu "Eesti Ajutava Kogu seletus Eesti riikliku iseseisvusest ja riigpuntusest" (19.5. 1919).

Arestaadas broshüürri suurt ajaloolist huvi ja väärtust on sellest tehtud fotokoopia paigustud Rootsi riigiarseva raamatukokku. Koopiat võib seaki laemata parast riigipäeva ajaloolisest ülehmatest, kuudel uude majja Sergeli lähemaste.

Koopia valmistamine toimus Eesti Päevalehe poolt tähu lugejate poe. Herta Paffile, kel oli see kodumaalt kaasas ja laenutas lähkeit ometusele.

Veel on samal raamatukogul hiljuti ornestunud sanda koopiat vähetusõkust suremast raamatust, kogusest "Põhisõnaks ja Rahvuslaga" (Tallinn 1937). Selle koopia eest võlgneb raamatukogu tänu ühnegu Rahvuskogu peasekretarile, mag. jur Artur Mägile.

Lisatagu veel, et Riksdagsbiblioteki ja leidvad ka Avalaya Kogu ja I -V Riigikogu protokollid ning "Riigi Teataja" 1918. 1940 (kõll lõna lõakoideteta, millised on olemas Soome eduskunna raamatukogust. Vooded raamatutest voib leilida valitsuste fotokoopiist nõel. Tellimus võetakse vastu ka teistest riikidest Aadreas on: Library of Parliament S-100 12 Stockholm 16 SWEDEN.

R. MARANDI

"Jookseks silgule vastu kui saaks..."

"Rahva Hääles" lugejate ruhriigis nurisevb keegi H. Moos selle üle, et kuskilt pode enam silku saada. Ta kirjutab:

"Mõni aeg tagasi tegid tarbijate kooperatiivid laialt reklaami:

"Eks igs perenaine tea,
et värskest kalast, roog sash hea!"

Nüüd oleks minul ka kooperatiivile üks väike värss:

"Aga kust me kala saame,
et teda küpsetame, praeme?"

Talvel oli igas kauplises peaaegu alati suur sortiment kõikungu kalu, millele maaniimeses ei teadnud nimegi anda. Mis sest, et kala oli külmutatud — ta oli ikkagi värske, mitte soolatud. Ka kuevadel oli päris mitmel korral Marjamaa kandis müügil värsket silku ehk peenemalt öeldes — räime. Kuid praegu on tuttav ja maitsev silk juba tükk aega meie kauplustest kadunud.

Kui vanasti silgu, selle odava leivakõrvasega mõnes talus tõaldati, siis tegi sulane silgule tikkadest jalad alla ja pani ta nii lauale tagasi — pea ukse poole. Nüüd arvavad vist kooperatiivi mehed, et rahvas on sel kevadel juba silku küllalt söönud ja kaupmehed on vist hakanud silkudele ise tikkadest jalgu alla tegema. Aga huvitav, kuhu poole nad pea panevad? Läheks üige ja jookseks silkudele vastu, sest mõnel isiklikult veel silgust villand pole, olgu ta siis värske või tuliisoonlane. Soolane silk annab ja magedamaks leotada ja sünnib ikkagi sõna — kas räime või siis jahusse kastetuna pannile panna. Muide, suitsusilku, seda pärit maitsupala, polnud kogu kevade jooksul Marjamaa kandis näha."

Toimetus on kirjutuselle lisanud ilustratsiooni, kus mutsees näab meeleheitlikult taga tikkjalgadega silku.

Belgia ja Puna-Hiina

BRUSSEL — Puna-Hiina on teinud Belgia valitsusele ettepaneku vastastikuste diplomaatiliste sidemete sõlmimiseks.

Selle juures on komplikatsiooniks asjaolu, et Belgia on algusest peale tunnustanud Tshiang-Kaishekki rezhiimi Taiwanis. Arvatakse, et Belgia on nõus sellest loobuma, kuna Hiina maanermaal ootavad Belgiat väga soodsad kaubandustuurid.

SOOVITAKSE ÜHENDUST

Vahk. Lotareville on kiri ja teateid. Palume võtta ühendus Eesti Kõmiteega, Drottninggr. 85, 111 60 Stockholm, tel. 21 54 80 või 11 59 78.

Kultuurilise maitse langus

Saksa rahva Schilleri nimelise suhinankandja Richard Eichler kuulub esimeste sakslaste hulka, kes pärast sõda julgesid välja astuda n.n. moodsa kunsti kaitsjate argumentide vastu ja näidata, kuivõrd madalat taseme olnetki "kunst" sisaks. Tõsi küll ilmunud raamatutest selleil alal on märkimisväärsemaid "Viel Gunst für Schlechte Kunst" (Palju heasovlikkust halva kunsti vastu), mis ilmus J.F. Lehmanni kirjastuse väljaandel Münchenis.

Nende ridade kirjutaja ei kuulu masiikunsti voi skulptuuri jne. asjatundjate hulka. Vaatamata selleile näib mulle, et autori mõtetest, tähelepanekutest ja temaa poolt loodud faktidest paljud väärivad tõsist tähelepanu ajal, mil kunstiteoseid nagu Jochen Hiltmanni poolt valmistatud "Stereo d'Eléfante" (Elevandi väljaheide) või Randen-Vürttembergi riigi maalma nahu küsimuse, siis on Nõukogude Liit ajanud sihikindlat obstruktsioonipolitikat. Ta on kordamöödа keeldunud toetamast ÜNO rahuaktsioone Lähis-Idas, Kashmiiris, Kongos, Küprosel ja mujal. Uhtsen on N. Liit jätnud fasimata vastavad osamõõnad ÜNO kuusseos, oinestades niivisti maailmaorganisatsiooni toimimist. Puudujaak on seda suurem, et N. Liidu eeskujul taitasid suuremat jaolt ka tema sulasmiigid Ida-Euroopas. ÜNO rahuaktsioone parandusceides on idariigid vastavalt ähtiivsemalt ähutanud ja toetanud mittenõustuvesi "vahastuskiukumisi ja "soda" mitmel pool maailmas. Ainsaks kiu Afrikas ja Ameerikas.

Mis puutub ogtiise põhimõttesse ÜNO ilpukirjas, siis jatsb seegi palju soovida Kahekümne viie aasta jooksul on maailmaorganisatsioonil lukuseerikude arv ümmarguselt viiekõnnelt kasvanud saja kahekõnne kuuenl. Tohutut juurdekasvu on peamiselt tinginud endise kolonialismiaeg iseseisvumine läänemaailma riikide heatahtlikkusabil. Erandiks vabanemisel vaora ülemvõimu alt on aga endiselt rahvad kes ajajookeal on langenud vene kommunistiliku agressioonl ohvriks, kas vägivaldselt inkorporeerituna N. Liitu või mitsama vägivaiselt suruituna Moskva sulasmiigi taasnele. ÜNO ametikaa nõrgemaks muutakse ei enne Teist maailmasõda elas kõik mandrik inimsoon kolonialrezhiimi all, tanapaeval aga vaevalt veel üks piirkond iseseisvaks on saanud ule kinukumse rahva ja vabanemise protsess jatkub. Aga kuidas on lugu ikestatud rahvastega ÜNO juures? sellest vaigitakse ÜNO juubeli tähistamisel endi-seil.

A.K.

Huvitavat muusikalist

Algus lk. 1

ustreeritud teosele. Eesti Kirjanike Kooperatiiv on saarnaeid. hea ülevaatlikkusega kirjutatud lühimonografiaid annud juba kümneet kirjutrkust. Need vaärivad meie tähelepanu ja lugemist? Teise ettekande Kalju Lepikust tegi Raimond Kolk, valgustades lähemalt noore Kalju Lepiku ja ta ideekaaslaste kirjanduslikke ettevõtmisi Stockholmis neljaümmendate aastate teisel poolel. Raimond Kolk humoristlik ja iskupäevane ettekanne tekitas hasraks kuulajaskonda detailide rõõmsaks ja tabavate iseloomustamisega, põhjustades naerupuhsnguid ja aplause.

Kõkkõkkest muusikalistest ettekannetest oli kõige 12 numbrist koitis tõlehelpanu erakordsusega Mart Saar! "Viis shillingtrükki kogust "Mängumees", komponeerstud 1967, nüüd esiettekandes. Vokaalsõlistina esines Vaiseki jõrisev-hassis kergelt kostimeerinud ja mängitud. Ilmutades lõlasvõi levamängulist suutmist eri meeleolidesse sisseõlamisel ja tõlgitsemisel. Ilmselt tundis ta end hästi. Voodel valis lasta oma hõlsemeterjal: ei voimsad resursid. Sõstepõlina lõasaa komponeeritud suure trummi urgne rõttukõõla. Tõdo Tõtmaa esituses sõbis palade ümgeõlusiste kõrvutusesse. Harry Olti muusikaline tõesuus tundub kongenaalsena teksti autori landiga.

Teiseks erakordselseks sündmuseks oli Kalju Raidi jõnbeõiks komponeeritud ja tõlgitsevalt esitatud "Ronk on laululind" Senta Mook-Halliberg valti haaravas ettekandes. Klaveriisaade Harri Kiiskilt. Teadaolevalt on Kalju Raid elukutselt vaimulik sõõjõõtaja ja neid sõltuvalt ta suutmine sõõe eõda Kalju Lepika tõesõõmõõ. Iõku laadina õule omaparaase ja leõa sõõvõõd insõõlõõsõõ. Ka ülejõõnõõ teõse selle muusikalisele huvitavasse ettekandesse kõõlõõ ka Ivar Ivaski kõrval õõrata tähelepanu nõõdile ja ulatusõõk klaveriisaade. Juõgen emõõtusõõ ei ole Kalju Raidi "Ronk on laululind" kui ka Harry Olti "Viis shillingtrükki" kujunõõd pennrõõõ